

**Εισήγηση του Νίκου Λυγερού με θέμα:
"Το Holodomor ως γεωπολιτική γενοκτονία
στο πλαίσιο του 5ου Forum της ουκρανικής διασποράς στην
Ελλάδα
Αθήνα, 10/09/2012**

Όπως η Γκαλίνα είναι όσο παράξενη είμαι και εγώ, ζητάει από έναν Έλληνα να μιλήσει σε Ουκρανούς για το Holodomor. Θα ήθελα να επισημάνω και μερικές παρατηρήσεις, που σχετίζονται και με τα προηγούμενα που έχουν ειπωθεί, εφόσον έχουν και ένα γεωπολιτικό χαρακτήρα, είχαμε διάφορες προτάσεις που αφορούσαν και την Ευρώπη, θα δείτε ότι τελικά αυτά σχετίζονται.

Νομίζω ότι αν είχαν γίνει αυτές οι διαλέξεις πριν δέκα χρόνια, θα ήταν πιο ξεκάθαρο το μήνυμα ότι πρέπει η Ουκρανία να είναι στην Ευρωπαϊκή Ένωση. Τώρα ήταν κάπως πιο χαλαρό και πιο διακριτικό, διότι περνάμε μια φάση κρίσης. Αυτή η κρίση, χάρηκα, γιατί ερμηνεύτηκε κάπως διαφορετικά από τον προηγούμενο εισηγητή, διευκρινίζοντας ότι αυτό που ονομάζουμε κρίση στην Ελλάδα είναι κάτι το οποίο είναι πολύ καλύτερο από αυτό που βρίσκεται σε άλλες χώρες. Γιατί δεν είναι μόνο η Ουκρανία. Πήγαμε μαζί και με την Γκαλίνα, άρα είδα και τι σημαίνει δυσκολία οικονομική σε μια περίοδο για την οποία δεν μιλούσαμε για δυσκολίες στην Ελλάδα. Όταν πηγαίνω, ας πούμε, και σε πρώην σοβιετικές χώρες, όπως είναι η Αρμενία, μπορείτε να δείτε ότι αυτό που δεν ονομάζουν κρίση είναι κάτι το οποίο είναι πολύ χειρότερο απ' ό,τι που ζούμε στην Ελλάδα.

Χάρηκα γιατί υπήρχε και μια παρέμβαση της εκκλησίας, γιατί μερικές φορές τους χαιρετάμε στην αρχή των διαλέξεων, αγιάζουν το συνέδριο και μετά δεν τους ακούμε πια. Άρα εδώ τουλάχιστον ακούστηκε και το χάρηκα και θα ήθελα να πω ότι όλα αυτά σχετίζονται κάπως παράξενα αλλά κάθε φορά γεωπολιτικά. Νομίζω ότι πρέπει να είναι ξεκάθαρο και το μήνυμά μας. Το μήνυμά μας όσον αφορά στο θέμα του Holodomor είναι το εξής: αν θεωρείτε ότι μπορεί να γίνει οποιοσδήποτε συμβιβασμός πάνω στο θέμα του Holodomor, εμείς θεωρούμε ότι δεν είναι ανάγκη να περιμένετε από εμάς να σας βλέπουμε ως Ουκρανούς. Για μένα το στοιχείο που καθορίζει τώρα τον Ουκρανό πολίτη είναι πρώτα από όλα το θέμα του Holodomor, διότι μπορεί εσείς να ασχολείστε και με τις δυσκολίες, είδα με ευχαρίστηση ότι μερικοί ασχολούνται και με τις μικρές δυσκολίες που υπάρχουν στις διασπορές - δεν το λέω με την κακή έννοια, το λέω με την καλή έννοια-,

απλώς εγώ ασχολούμαι με τους νεκρούς. Οι νεκροί δεν έχουν προβλήματα, δεν έχουν δυσκολίες και δεν έχουν απαιτήσεις. Οι νεκροί όμως είναι μέσα μας. Όταν βλέπω, λοιπόν, ένα λαό ο οποίος είναι μερικές φορές διατεθειμένος να κάνει συμβιβασμούς πάνω στο θέμα των νεκρών του, επειδή έχει μερικές οικονομικές δυσκολίες, οι οποίες αναλύθηκαν πάρα πολύ σωστά και από τον προηγούμενο ομιλητή, όπου μερικές φορές κάνουμε συμβιβασμούς οικονομικούς, οι οποίοι είναι καθαρά συμβολικοί, δεν έχουν κανένα χειροπιαστό αποτέλεσμα και το μόνο που αποτελούν είναι στην ουσία έναν εκφυλισμό του Ουκρανισμού.

Η Ελλάδα με το θέμα το ουκρανικό έχει μια σχέση. Δεν έγινε και μια αναφορά ξεκάθαρη στο θέμα της Φιλικής Εταιρείας. Όταν μιλάμε για την Ελληνική Επανάσταση, αν δεν υπάρχει το ουκρανικό στοιχείο, ξεχνάμε ένα μεγάλο κομμάτι. Δεν πρέπει να ξεχνάμε την Κριμαία, την Οδησσό, είναι σημαντικά στοιχεία και χάρηκα όταν πήγαμε με την Γκαλίνα και ήμασταν και με τον Νικόλα, να δούμε τον τάφο του Υψηλάντη στην Ουκρανία. Άρα αυτά είναι στοιχεία που δεν μπορούμε να ξεχάσουμε και ως Έλληνες. Αυτό που έχει όμως σημασία όσον αφορά στο Holodomor, για μας αποτελεί ένα παράδειγμα γενοκτονίας σε γεωπολιτικό επίπεδο. Πολύ συχνά οι γενοκτονίες βασίζονται σε ένα ρατσιστικό στοιχείο. Έχει ενδιαφέρον το Holodomor, έχει ενδιαφέρον, εννοώ, από την πολιτική και οικονομική και επιστημονική άποψη, ότι έχει μια ιδιαιτερότητα. Έχουμε την τάση να θεωρούμε, και γι' αυτό χάρηκα επειδή και αυτό ειπώθηκε, πολλοί Ουκρανοί μιλάνε ρώσικα και μάλιστα μερικοί Ουκρανοί μιλάνε μόνο ρώσικα, που αυτό μπορεί για το ουκρανικό λαό να είναι κάπως απαράδεκτο, αλλά εξηγείται λόγω ιστορικών συνθηκών. Θα πρέπει, βέβαια, να αλλάξει σε σχέση με την γλωσσική πολιτική στην οποία αναφερθήκαμε.

Αυτό που έχει σημασία είναι ότι η στόχευση του ουκρανικού λαού δεν γίνεται αρχικά πάνω σε ένα ρατσιστικό στοιχείο. Αυτό είναι κάπως παράξενο, και στην Ελλάδα δεν το έχουμε συνηθίσει. Δηλαδή η γενοκτονία εναντίον των Αρμενίων, των Ασσυρο-χαλδαίων και των Ελλήνων είναι αρχικά θεσμικά ρατσιστική, δηλαδή δεν τους ενοχλεί που είναι ο άλλος, αλλά τι είναι. Στο θέμα της Ουκρανίας έχουμε μερικές φορές την τάση, ειδικά όταν αναφερόμαστε και στο στοιχείο των Κοζάκων, να λέμε ότι υπάρχει μια μεγάλη διαφορά. Πρώτα από όλα η μεγάλη διαφορά, και έχει πάντοτε ενδιαφέρον γιατί εγώ συχνά μιλάω και με Ρώσους, βλέπουν τους Ουκρανούς ειδικά πώς ήταν μετά το 1945 και νομίζω ότι όλοι οι Ουκρανοί που είναι εδώ καταλαβαίνουν τι εννοώ. Πολύ σπάνια γνωρίζουν ουσιαστικά στοιχεία και επιστημονικά στοιχεία για το Holodomor, ενώ ξέρουμε ότι

έχουμε πρόσβαση στα αρχεία του KGB, ξέρουμε ότι μπορούμε να τα διαβάσουμε. Αυτό που έχει σημασία όταν διαβάζουμε, λοιπόν, αυτά τα κείμενα δεν είναι τόσο ο κυνισμός αλλά μια, αν θέλετε, ωμή πραγματικότητα. Δηλαδή γράφουν πολλοί, και έχει κάνει τεράστια δουλειά ο Νικόλας, στον Στάλιν και του λένε: *προσπαθούμε να εφαρμόσουμε την πολιτική που θες*, προσέξτε μιλάω για μέλη του κομμουνιστικού κόμματος σε υψηλό επίπεδο, δεν μιλάω για τα χαμηλά επίπεδα - υπάρχουν και τα χαμηλά. Προσπαθούν, λοιπόν, να υλοποιήσουν αυτόν τον στόχο και βλέπουν ότι υπάρχουν τοπικές δυσκολίες, δεν είναι εφαρμόσιμο. Αυτό αν θυμάστε καλά, όσον αφορά στην γεωπολιτική, είχαμε ήδη ένα θέμα στην εποχή του Λένιν, όταν γίνεται η επανάσταση, θεωρούμε ότι είναι όλα ξεκάθαρα και θα πάνε όπως τρέχει. Ξαφνικά ο ίδιος ο Λένιν αναγκάστηκε να κάνει μια γεωπολιτική ανάδραση. Η νέα οικονομική πολιτική, για να είναι προσβάσιμο το αποτέλεσμα, στο ενδιάμεσο υπάρχουν, βέβαια, στοιχεία θεωρητικά που θα έλεγα ότι κάπως προετοιμάζουν την υλοποίηση που θα γίνει από τον Στάλιν. Ο Στάλιν, ο Χίτλερ και ο Κεμάλ είναι ακριβώς το ίδιο πράγμα. Άρα όσο μας ενοχλεί όταν μερικοί πηγαίνουν και κάνουν κατάθεση στεφάνων σε ένα γενοκτόνο, πρέπει να το θυμόμαστε και για τους άλλους. Είναι σημαντικό, νομίζω, ειδικά όταν έχουμε και μια πορεία, η οποία προσεγγίζει την ευρωπαϊκή ένταξη, να είμαστε πολύ ξεκάθαροι όλοι μας όσον αφορά στα ανθρώπινα δικαιώματα.

Καταλαβαίνω ότι υπάρχουν διαμάχες τοπικές και στην Ουκρανία με τους δυτικούς, τους ανατολικούς, τους κομμουνιστές, τους μη κομμουνιστές, όλα αυτά τα καταλαβαίνω. Υπάρχουν σε όλες τις χώρες, αυτό που, όμως, θεωρώ πάντοτε απαράδεκτο είναι όταν ξεχνάμε μια γενοκτονία. Αυτό δεν μπορεί να έχει συμβιβασμούς. Ξέρουμε ότι υπήρξε, 1932-1933, 7 εκατομμύρια θύματα, και είναι θύματα τα οποία έχουν γίνει θύματα συστηματικά, με ένα τρόπο γεωπολιτικό. Δηλαδή υπάρχει πρώτα η τροποποίηση του Ουκρανού ο οποίος μετατρέπεται σε ταξικό στοιχείο μέσω της έκφρασης κουλάκ, που είναι πάρα πολύ σημαντικό αυτό, διότι δεν στοχεύουμε εκείνη την εποχή ξεκάθαρα το ουκρανικό στοιχείο, στοχεύουμε ξεκάθαρα ένα ταξικό στοιχείο, το οποίο στα ελληνικά θα ήταν πιο πολύ σαν 'τσιφλικάς', για όσους μιλάνε μόνο ελληνικά. Στοχεύουμε, και το βλέπετε με αυτές τις περίφημες αφίσες με την γροθιά, στοχεύουμε πάντοτε το στοιχείο το ταξικό.

Παρεμπιπτόντως το στοιχείο το ταξικό είναι ουκρανικό. Αυτό είναι παρεμπιπτόντως. Το άλλο θέμα, είναι ότι αν οι Ουκρανοί βρισκόταν σε μια περιοχή της πρώην Σοβιετικής Ένωσης η οποία να μην είχε καθόλου σιτάρι, καθόλου, ρωτάω θα είχαμε το Holodomor; Εδώ βλέπετε αυτή η ερώτηση,

που μπορεί να φανεί λίγο παράξενη, εξηγεί ότι το Holodomor είναι καθαρά ένα θέμα γεωπολιτικό, διότι η απλή μετακίνηση σε ένα χώρο όπου δεν υπάρχει σιτάρι θα άλλαζε όλα τα δεδομένα και δεν θα υπήρχε η γενοκτονία. Τώρα θα μου πείτε: μπορούμε να εξηγήσουμε όλη την γενοκτονία μόνο και μόνο με το σιτάρι; Η απάντηση είναι, ναι. Διότι, η Σοβιετική Ένωση εκείνη την περίοδο χρειάζεται κάτι το πολύ σημαντικό, προσέξτε αυτά που λέω γιατί, όταν σας λέω σιτάρι, μπορεί να θεωρείτε ότι είναι ακραίο, άμα σας πω φυσικό αέριο, θα το σκεφτείτε διαφορετικά. Το σιτάρι, επανέρχομαι, για εκείνη την περίοδο είναι τόσο σημαντικό - και πάντοτε η Ουκρανία στην ιστορία της ήταν η αποθήκη- είναι τόσο σημαντικό λοιπόν το σιτάρι για όλη τη Σοβιετική Ένωση που μπορούμε να θυσιάσουμε ένα ολόκληρο λαό γι' αυτήν την διαχείριση. Αυτό είναι πάρα πολύ σημαντικό και να το προσέχετε και το προσέχουμε ακόμα και τώρα, γιατί μπορεί μερικές φορές για άλλη πηγή ενέργειας να θυσιάσουμε πάλι ένα λαό, ο οποίος μπορεί να μην θυμάται καλά τι έγινε πριν, επειδή δεν του το εξηγούσαν και τόσο καλά πριν το 1991. Δεν έχει λοιπόν βάσεις σταθερές και ρίζες βαθιές για να μπορεί να πει *«όχι αυτό που μου εξηγείς δεν γίνεται, θυμάμαι την ιστορία»* και εφόσον δεν θυμάται καλά την ιστορία και δεν μπορεί να υλοποιήσει και να κατανοήσει ότι όντως, μόνο και μόνο αυτή η πηγή τροφής είναι σημαντική, δεν μπορεί μετά να κατανοήσει και να επινοήσει ότι μπορεί μια πηγή ενέργειας να είναι και αυτή σημαντική και να αλλάξει τα δεδομένα. Κι όμως το βλέπει.

Γιατί εγώ πηγαίνω και στο εξωτερικό και μπορώ να σας πω ότι μερικές φορές, και χάρηκα όταν είπαν ότι θα πρέπει να γίνει και η προώθηση της θετικής εικόνας της Ουκρανίας. Η εικόνα της Ουκρανίας, όσον αφορά στο φυσικό αέριο, είναι κάποιου που δεν πληρώνει καλά στο εξωτερικό. Και αυτό πρέπει να το προσέχουμε, διότι όταν κοιτάζουμε ακριβώς πώς λειτουργούν τα θέματα μερικές φορές είναι μόνο και μόνο αυτός που κλείνει την βάνα που φταίει, και την κλείνει όποτε θέλει και την ανοίγει όποτε θέλει. Όμως οι επιπτώσεις αυτής της διαχείρισης είναι σημαντικές. Το γεωπολιτικό στοιχείο όσον αφορά στο Holodomor, πρώτα από όλα βλέπετε ότι το Holodomor σε σχέση με άλλες γενοκτονίες γίνεται από έξω προς τα μέσα. Αυτό είναι ένα γεωπολιτικό χαρακτηριστικό. Όταν το κάνετε ρατσιστικό χαρακτηριστικό πηγαίνετε εκεί πέρα όπου υπάρχει ο άλλος πληθυσμός και τον σκοτώνετε εκ των έσω. Σιγά-σιγά αυτό μεγαλώνει, και το βλέπετε αν θέλετε με το παράδειγμα της Αρμενίας με την Τουρκία, θα εξοντώσει τους Αρμένιους μέσα και σιγά-σιγά αυτό θα εξαπλωθεί μέχρι να φτάσουμε στο τελικό στάδιο που γνωρίζουμε όλοι: την καταστροφή της Σμύρνης, ενώ ο αρμενικός λαός έχει υποστεί την γενοκτονία ήδη από το

1894. Για να το θυμάστε, ήδη στο συνέδριο του Βερολίνου το 1878 υπάρχουν αναφορές ότι υπάρχουν προβλήματα με τα ανθρώπινα δικαιώματα όσον αφορούν στους Αρμένιους. Όμως όλοι το ξεχνάνε, διότι εκείνη την στιγμή αυτό που έχει σημασία είναι να σταματήσει ο πόλεμος μεταξύ της Ρωσίας και της Τουρκίας.

Αυτό που έχει σημασία είναι το διαχρονικό στοιχείο και λέμε ότι το Holodomor είναι 1932-1933. Όταν κοιτάζουμε όμως τα αρχεία και τα μυστικά και τα επίσημα, βλέπουμε ότι υπάρχει μια προετοιμασία που γίνεται πολύ πιο νωρίς. Αυτό είναι μόνο η τελική φάση. Η τελική φάση λοιπόν πρέπει να την αναλύσουμε και μέσα στο πλαίσιο των φάσεων του Stanton όταν αναλύουμε μια γενοκτονία. Η όγδοη φάση στην ανάλυση του Stanton είναι αυτή όπου ο γενοκτόνος προσπαθεί, και συχνά τα καταφέρνει δυστυχώς, να σβήσει το έγκλημα. Θα μου πείτε 'τι παράξενη στρατηγική'. Είναι πολύ ορθή αυτή η στρατηγική, γιατί, αν δεν υπάρχει έγκλημα, δεν μπορεί να υπάρχει θύμα. Άρα μετά πρέπει το θύμα να αποδείξει ότι ήταν θύμα, ενώ δεν υπάρχει έγκλημα. Αυτή, λοιπόν, η αποφασιστική φάση είναι πολύ σημαντική και είναι πολύ καλό που την σκέφτηκε και ο Lemkin, αλλά τη σκέφτηκε και ο Stanton. Δηλαδή, την ώρα της διαδικασίας του εγκλήματος κάνετε ό,τι μπορείτε για να σβήσετε όλα τα στοιχεία που χαρακτηρίζουν το έγκλημα. Ένας τρόπος να τα σβήσετε αυτά τα στοιχεία - να το σκεφτείτε και για τα άλλα θέματα που είπαμε - είναι και αλλαγή της γλώσσας, είναι εξαφάνιση και βιβλίων, είναι εξαφάνιση των επίσημων εγγράφων, τα οποία θα εμφανιστούν πολύ μετά, και ρωτάω: όλοι αυτοί που πίστεψαν σε μερικά συστήματα και ακόμα και τώρα τα έχουν διαβάσει αυτά τα κείμενα; Έχουν διαβάσει τις περιγραφές;

Όταν μιλάμε μόνο και μόνο για μεταφορά ανθρώπων είναι πάλι κάτι το πολύ σημαντικό. Τώρα το ξέρουμε στην γενοκτονολογία, ότι όταν κάνουμε μια μαζική μεταφορά ανθρώπων είναι για να σβήσουμε οποιαδήποτε σύνδεση με την γη, για να μην υπάρχουν ρίζες και να μην υπάρχει, αν θέλετε, αγκίστρωση. Όταν βλέπετε ότι υπάρχουν επίσημες αποφάσεις που γίνονται από τον Στάλιν και μετακινούν εκατομμύρια ανθρώπους, όχι μόνο δεκάδες χιλιάδες, εκατομμύρια ανθρώπους και αυτό γίνεται με ένα συστηματικό τρόπο και βλέπουν όλοι ότι το σχέδιο αυτό δεν εφαρμόζεται, δηλαδή το να πάρεις το σιτάρι από τον αγρότη, ενώ είναι στα όρια της πείνας, και το βλέπουμε από τις καταγραφές και από τα έγγραφα, δεν δικαιολογείται στρατηγικά. Δηλαδή όχι μόνο είναι μια γεωπολιτική γενοκτονία, αλλά εμπεριέχει κάτι το οποίο είναι βλακώδες. Διότι ακόμα και το παράσιτο δεν σκοτώνει τον οργανισμό. Το καταλαβαίνετε αυτό, τι

χαμηλό επίπεδο νοημοσύνης. Το παράσιτο ξέρει ότι αν απορροφήσει πολύ ενέργεια από τον οργανισμό, θα πεθάνει ο οργανισμός, θα πεθάνει και αυτό. Ακόμα και σε αυτό το επίπεδο δεν έγινε. Δηλαδή υπήρξε μαζική εξόντωση όπου πρώτα έχουμε ένα κλείσιμο. Δηλαδή αυτό που έχει σημασία είναι να μην ξέρουν οι άλλοι, και αυτό έχει ενδιαφέρον ως γενοκτονία είναι ότι αρχίζουμε από την όγδοη φάση. Δηλαδή πριν κάνουμε το έγκλημα διαχωρίζουμε ερμητικά τον χώρο του εγκλήματος με την πραγματικότητα των άλλων. Άρα το πρώτο πράγμα είναι ότι δεν υπάρχει πια πληροφόρηση, δεν ξέρουμε τι γίνεται μέσα στην Ουκρανία. Σιγά-σιγά επιτρέπεται το σχέδιο δράσης, πρώτα από όλα από μικρές ομάδες, μέχρι να φτάσουμε στο επίπεδο του στρατού για να είναι πιο ολοκληρωτικό. Το σταδιακό σύστημα και πώς ανεβαίνει, και αν μετρήσετε ουσιαστικά πόσους νεκρούς είχαμε στην Ουκρανία ανά μέρα, θα δείτε ότι πρέπει πραγματικά να το κάνετε συστηματικά και με μεγάλη απαίτηση όσον αφορά στην αποτελεσματικότητα για να έχετε αυτήν την απόδοση. Όταν εξετάζουμε τη γενοκτονία των Γερμανών εναντίον των Εβραίων, πολύ συχνά το λέω και στους μαθητές μου, ξέρετε ότι είχαν υπολογίσει ακόμα και την απόδοση που έχει το αέριο για να σκοτώσουν περισσότερα άτομα. Και το έλεγα και σήμερα, ακόμα και την απόδοση για να είναι σίγουροι ότι θα σκοτώσουν ακόμα και τα άτομα που θα είναι κάτω από αυτά που είναι ήδη νεκρά. Ακόμα και αυτό το είχαν υπολογίσει.

Ακριβώς το ίδιο πράγμα γίνεται και στη γενοκτονία του Holodomor, η οποία χρησιμοποιεί τεχνικές των προηγούμενων γενοκτονιών. Τι εννοώ με αυτό; Έχει ενδιαφέρον να εντοπίσουμε ότι οι γενοκτόνοι μαθαίνουν από τους προηγούμενους. Η πρώτη γενοκτονία σημαντική θα γίνει με τους Αρμένιους. Εδώ οι γενοκτόνοι έπαιρναν φωτογραφίες από παντού, όλα τα θύματα, τα κεφάλια. Σιγά-σιγά έρχεται η γενοκτονία των Ποντίων και τους εξηγούν 'μην παίρνετε φωτογραφίες'. Δεν έχουμε έτσι πολλά στοιχεία της γενοκτονίας των Ποντίων, ενώ έχουμε πάρα πολλά της γενοκτονίας των Αρμενίων και 'σιγά-σιγά προσπαθήστε να το μετατρέψετε σε πρόβλημα καιρικών συνθηκών'. Και εδώ βλέπουμε τις πρώτες μεγάλες μετακινήσεις μέσα στο χιόνι, όπου μιλάμε για το 'Λευκό Μακελειό'. Όταν φτάνουμε στο επίπεδο του Holodomor, το βλέπετε ότι ακόμα και αυτοί που απορρίπτουν την ύπαρξη του Holodomor παίζουν πάνω στην λέξη πείνα, και πάνω στο λιμό. Είναι πολύ ύπουλο. Γιατί είναι ύπουλο; Γιατί υπάρχει και φυσιολογικός λιμός. Ενώ το θέμα μας εδώ - γι' αυτό πρέπει να κρατήσετε πραγματικά το Holodomor και να μην λέτε μόνο λιμοκτονία - γιατί λιμοκτονία δεν σημαίνει ότι έχει επιλεγθεί από κάποιον, μπορεί να το έχουμε ζήσει στην Αφρική ξέρουμε ότι λόγω συνθηκών, ξηρασίας γίνεται το

ανάλογο. Εδώ είναι πραγματικά ένα έγκλημα το οποίο χρησιμοποιεί την πείνα, για ποιο λόγο; Για να μην φαίνεται. «Πέθανε από πείνα». Και προσέξτε το δεύτερο στάδιο που είναι ακόμα πιο ωμό και λίγο πιο δύσκολο, ειδικά για τους φίλους μας Ουκρανούς, είναι ο κανιβαλισμός. Γιατί αυτό που εξαναγκάζετε τον άλλο όταν του κόβετε οποιαδήποτε επαφή και τον αφήνετε σε ένα κλειστό σύστημα και δεν του δίνετε πια να φάει, ξαφνικά έχει μια αλλαγή φάσης. Η αλλαγή φάσης είναι αυτό όπου εμπλέκεται μετά η βιολογία. Όταν εμπλέκεται η βιολογία, τα ανθρώπινα δικαιώματα αλλάζουν. Αν θέλετε να δώσουμε ένα παράδειγμα πιο ελληνικό - εφόσον είχαμε και αυτή την συζήτηση με το Μίκη Θεοδωράκη - μπορείτε να κάνετε το ανάλογο - και εφόσον είχαν αναφερθεί και στην Χούντα - είναι πολύ απλό, βάζετε στο ίδιο κελί είκοσι πέντε άτομα και τους δίνετε για φαγητό μία πατάτα. Άρα τους έχετε δώσει φαγητό, αλλά μία πατάτα για είκοσι πέντε. Αυτό αν το κάνετε πολλές μέρες θα έχετε ένα πρόβλημα, το οποίο, προσέξτε, δεν θα είναι ένα πρόβλημα από τον γενοκτόνο ή τον βάρβαρο που το κάνει. Θα είναι ένα πρόβλημα μεταξύ θυμάτων και ποιο είναι μετά το πρόβλημα; Είναι ότι μερικά θύματα, γιατί ξέρετε ότι έχουμε έγγραφα που περιγράφουν κανιβαλισμό, το ξέρουμε αυτό και στην ίδια οικογένεια και καταγράφεται επίσημα. Αυτά τα έγγραφα κάπως αποφεύγαμε να τα διαβάζουμε. Αποφεύγαμε να τα διαβάζουμε ακόμα και όταν βρέθηκαν τα πιο γεωπολιτικά έγγραφα, τα οποία, όμως, αν τα κοιτάξετε ορθολογικά, είναι αυτά που είναι τα πιο αποδεικτικά στοιχεία μίας τεχνητής λιμοκτονίας. Άρα στην πραγματικότητα θα έπρεπε να αναδειχθούν, για να δείξουμε ότι όντως υπάρχει ένας συστηματικός χαρακτήρας που προέρχεται από την γεωπολιτική προσέγγιση.

Η ιδέα είναι η απορρόφηση οποιασδήποτε πηγής τροφής από όλη τη Σοβιετική Ένωση. Αυτό προς όφελος της Σοβιετικής Ένωσης ήταν θυσιασμένοι οι Ουκρανοί. Όταν ξανά ακούτε για το θέμα της γενοκτονίας μέσω της πείνας, θα δείτε ότι πολύ συχνά σε ανθρώπους που ασχολούνται με το θέμα μάς εξηγούν ότι δεν είναι μόνο στην Ουκρανία, είναι και αλλού. Και μετά πρέπει να προσπαθήσετε εσείς να τους πείσετε: ναι, αλλά στην Ουκρανία ήταν περισσότερα τα θύματα. Αν μπειτε σε αυτή την διαδικασία, πρώτον δεν μπορείτε να αποδείξετε ότι αλλού δεν πεινούσαν. Είναι πολύ δύσκολο. Το θέμα είναι να κοιτάξετε ποσοτικά τι έγινε με το σιτάρι. Όταν το κοιτάζουμε ορθολογικά, βλέπουμε ότι όντως η γενοκτονία των Ουκρανών, το Holodomor, είναι όντως μια γεωπολιτική γενοκτονία και να το θυμάστε αυτό, γιατί θα πρέπει να το υπερασπιστούμε, ότι όταν είναι γεωπολιτική η γενοκτονία, η γεωπολιτική παραμένει. Που σημαίνει ότι θα παίξει πάλι ένα ρόλο. Όταν την ξεχνάμε, επανέρχονται τα πράγματα. Όχι με

τον ίδιο τρόπο, ποτέ με τον ίδιο, αλλά σχεδόν με τον ίδιο. Άρα ο γεωπολιτικός χαρακτήρας είναι πάρα πολύ σημαντικός, διότι εξηγείται ορθολογικά από ένα ενεργειακό πλαίσιο. Όταν άκουγα, λοιπόν, για να τελειώσω, για να μην αγχωθούν ότι είμαι κι εγώ σαν φυσικό αέριο, όταν ξέρουμε τώρα ότι η Ευρωπαϊκή Ένωση θέλει να έχει μια απεξάρτηση ενεργειακή από τη Ρωσία και τον Αζερμπαϊτζάν, όταν ξέρουμε ότι η Ευρωπαϊκή Ένωση θέλει να κοιτάξει τι γίνεται στην Αρκτική και στην Ανατολική Μεσόγειο για να έχει πρόσβαση στο φυσικό αέριο, όταν ξέρουμε ότι ποντάρει πάνω σε αυτά και στον ενεργειακό δρόμο 2020 και του 2050, νομίζω ότι το timing είναι πολύ καλό για να υπάρχει μία ενταξιακή πορεία και με το θέμα της Ουκρανίας. Και όταν ακούτε ότι αυτή η περίοδος είναι κάπως δύσκολη και μάλλον οι εντάξεις δεν μπορούν να γίνουν τόσο εύκολα, κοιτάξτε το λίγο σαν χρηματιστήριο. Εσείς θα αγοράζατε μετοχές όταν οι μετοχές είναι πολύ ψηλά ή όταν είναι χαμηλά; Εγώ λέω ότι η προετοιμασία είναι στο σωστό timing και θα ήταν καλό να το ενισχύσετε και να το ενισχύσουμε και εμείς βέβαια, έτσι ώστε η προετοιμασία να εξελιχθεί αποτελεσματικά, για να μπορεί να υπάρχει η ένταξη σχετικά γρήγορα. Αυτό. Να είστε καλά.